

August De Boeck
(Merchtem, 9 mei 1865 – Merchtem, 9 oktober 1937)

Fantaisie sur deux thèmes flamands
(Fantasie op twee Vlaamse volkswijzen)
(1923)

Na de *Rapsodie dahoméenne* (1893) is de *Fantaisie sur deux thèmes flamands* misschien wel August De Boecks meest gespeelde orkestwerk. Nadat hij zich in het begin van zijn carrière ook als orkestcomponist manifesteerde – in 1896 componeerde hij een meer dan veelbelovende Symfonie in g – zou hij zich in de eerste decennia van de vorige eeuw op de opera concentreren. Pas in 1923 keerde hij met deze *Fantaisie* naar het orkest terug. Met dit werk borduurde hij verder op een rijke traditie orkestvariaties op Vlaamse volksliederen, die liep van de orkestrfantasieën op de Vlaamse volksliederen van Charles-Louis Hanssens (1802-1871) tot de *Vlaamse dansen* van Jan Blockx (1851-1912).

In deze gebalde en kleurrijk georkestreerde partituur bewerkt en varieert De Boeck het eertijds populaire volkslied *Den uyl die op den pereboom zat* (geïntroduceerd door de fagot in maat 2) en een, naar eigen zeggen, ondeugend straatliedje dat hij in zijn woonplaats Merchtem zou hebben opgevangen (vanaf maat 86).

Het lijkt er op dat De Boeck deze *Fantaisie*, samen met zijn *Nocturne*, schreef op instigatie van de Maatschappij der Nieuwe Concerten, de prestigieuze concertvereniging die sinds 1903 in Antwerpen actief was. Op 21 maart 1923 vroeg deze concertorganisatie De Boeck om een nieuw werk dat op 10 december 1923 gecreëerd zou worden tijdens een concert exclusief gewijd aan Belgische componisten. Maar eind oktober 1923 liet De Boeck weten: ‘Les deux oeuvres “Nocturne et Fantaisie” destinées aux Nouveaux Concerts restent en souffrance.’ Niettegenstaande aandringen vanwege de concertorganisatie kon De Boeck alleen de *Fantaisie* voltooien. In een brief aan Lodewijk De Vocht (1887-1977), dirigent van de Nieuwe Concerten, schreef hij dat het werk deel uitmaakt van *Landelijke tonelen*, een reeks orkestwerken geïnspireerd door ‘eenvoudige herinneringen van “illo tempore” (die nog in den kop zitten).’ Als andere delen vermeldt hij nog *Rond de burcht* (*Nocturne*), *Herberg* en *Begrafenis*. Het is niet duidelijk of latere werken zoals *Nocturne* (1931) en *In de schuur* (1937) tot deze onvoltooide cyclus behoren. In die zelfde brief aan De Vocht schrijft hij nog over de *Fantaisie*: ‘Meisjes en knapen, op het pleintje speelden, zongen, vochten en dansten ze in het rond. Zo is de *Fantaisie*.’

Uiteindelijk stonden op het concert van 10 december 1923 in de Koninklijke Schouwburg (de Bourla) in Antwerpen slechts twee Belgische werken op het programma: de creatie van De Boecks *Fantaisie* en een deel uit de orkestsuite *Melusina* van Emile Wambach (1854-1924). Beide componisten dirigeerden hun eigen composities; De Vocht dirigeerde de andere werken.

Het werk werd op cd opgenomen door het BRT Filharmonisch Orkest, gedirigeerd door Alexander Rahbari (Naxos 8.550584 en Marco Polo 8.223418; duurtijd: 7’38’’).

Jan Dewilde

Bronnen:

Frits Celis, *August De Boeck, een eeuwfeest*, Antwerpen: VTB, 1965.

Jozef De Beenhouwer (ed.) en Frank Teirlinck (ed.), *August De Boeck (1865-1937): componist*, Merchtem: Gemeente Merchtem, 2011.

Archief van de Maatschappij der Nieuwe Concerten (Bibliotheek Koninklijk Conservatorium Antwerpen)

Emmanuel Geurickx (1925-2013) realiseerde deze partituur op basis van het autografisch manuscript dat bewaard wordt in de muziekbibliotheek van het Vlaams Radio Orkest en Vlaams Radio Koor in Brussel. Hannah Aelvoet zorgde voor de verdere afwerking. Deze partituur werd gepubliceerd in samenwerking met de onderzoeksgroep Labo XIX&XX van het Koninklijk Conservatorium Antwerpen (AP Hogeschool) en het Studiecentrum voor Vlaamse Muziek, waar de orkestpartijen besteld kunnen worden (www.svm.be)

August De Boeck
(Merchtem, 9. Mai 1865 – Merchtem, 9. Oktober 1937)

Fantasie über zwei flämische Volkslieder
(1923)

Nach der *Rapsodie dahoméenne* (1893) ist die *Fantaisie sur deux thèmes flamands* wohl August De Boecks meist gespieltes Orchesterwerk. Nachdem er sich am Anfang seiner Laufbahn auch als Orchesterkomponist hervorgetan hatte – 1896 komponierte er eine mehr als vielversprechende *Sinfonie in g* – warf er sich zu Beginn des 20. Jahrhunderts auf die Oper. Erst 1923 wandte er sich mit der hier vorgelegten *Fantasie* wieder dem Orchester zu. Mit diesem Werk reihte er sich in die reiche Tradition der Orchestervariationen über flämische Volkslieder ein, von den Orchesterfantasien von Charles-Louis Hanssens (1802-1871) bis zu den *Vlaamse Dansen* von Jan Blockx (1851-1912).

In dieser geballten und farbenfreudig orchestrierten Partitur bearbeitet und variiert De Boeck das seinerzeit populäre Volkslied *Den uyl die op den pereboom zat* (*Die Eule im Birnbaum*) (im zweiten Takt vom Fagott eingeführt) und einen, seinen eigenen Worten nach nicht ganz stubenreinen Gassenhauer, den er in seinem Heimatdorf Merchtem auf der Straße aufgefangen haben soll (ab Takt 86).

Es hat den Anschein, dass De Boeck die *Fantasie*, gleichzeitig mit seiner *Nocturne*, auf Betreiben der ‚Maatschappij der Nieuwe Concerten‘ schrieb, einer vornehmen Konzertvereinigung, die seit 1903 in Antwerpen aktiv war. Am 21. März 1923 bestellte diese Konzertvereinigung ein neues Werk, das am 10. Dezember in einem Konzert mit ausschließlich belgischen Kompositionen aufgeführt werden sollte. Aber Ende Oktober teilte De Boeck Folgendes mit: „Die zwei Stückchen ‚Nocturne und Fantasie‘ für die Nouveaux Concerts (Nieuwe Concerten) sind noch nicht fertig.“ Trotz des Drängens der Konzertvereinigung konnte De Boeck nur die *Fantasie* vollenden. In einem Brief an Lodewijk De Vocht (1887-1977), Dirigent der Nieuwe Concerten, schrieb er, dieses Werk sei ein Teil der Suite *Ländliche Szenen*, einer Reihe von Orchesterstücken, die eingegeben wurden von „simplen Erinnerungen ‚illico tempore‘ (die jetzt noch im Kopf stecken).“ Als weitere Sätze erwähnt er noch *Bei der Burg* (*Nocturne*) und *Herberge* und *Begräbnis*. Es ist nicht deutlich, ob *Nocturne* (1931) und *In der Scheuer* (1937) zu diesem unvollendeten Zyklus gehören sollten. Im selben Brief an De Vocht schreibt er noch über die *Fantasie*: „Mädel und Buben, die auf dem kleinen Platz spielten, sangen, raufte und den Reigen tanzten. So spielt die *Fantasie*.“

Schließlich standen bei dem Konzert vom 10. Dezember 1923 im Königlichen Theater (jetzt Bourla-Theater) von Antwerpen nur zwei belgische Werke auf dem Programm, die Uraufführung von De Boecks *Fantasie* und ein Satz aus der Orchestersuite *Melusina* von Emile Wambach (1854-1924). Jeder dirigierte seine eigene Komposition, De Vocht die übrigen Werke.

Das Werk wurde auf CD aufgenommen vom Philharmonischen Orchester des belgischen Rundfunks, dirigiert von Alexander Rahbari (Naxos 8.550584 und Marco Polo 8.223418; Dauer 7'38").

Jan Dewilde
(Übersetzung Michael Scheck)

Quellen

Frits Celis, *August De Boeck, een eeuwfeest*, Antwerpen: VTB, 1965.

Jozef De Beenhouwer (Ed.) und Frank Teirlinck (Ed.), *August De Boeck (1865-1937): componist*, Merchtem: Gemeinde Merchtem, 2011.

Archiv der Maatschappij der Nieuwe Concerten (Bibliothek des Königlichen Konservatoriums Antwerpen)

Emmanuel Geurickx (1925-2013) erstellte diese Partitur nach dem handschriftlichen Autograph, das in der Musikbibliothek des Flämischen Radio-Orchesters und Radio-Chors in Brüssel aufbewahrt wird. Hannah Aelvoet wurde mit der Ausarbeitung der Druckvorlage betraut.

Die hier vorliegende Partitur wird in Zusammenarbeit mit der Forschungsgruppe Labo XIX&XX des Königlichen Konservatoriums Antwerpen (AP-Hochschule) von dem Studienzentrum für flämische Musik herausgegeben, wo auch die Orchesterstimmen bestellt werden können (www.svm.be).

August De Boeck
(Merchtem, 9 May 1865 – Merchtem, 9 October 1937)

Fantasy on two Flemish folk themes
(1923)

Second only to the *Rapsodie dahoméenne* (1893), the *Fantaisie sur deux thèmes flamands* might be August De Boeck's most played composition for orchestra. After establishing himself at the start of his career as an orchestra composer as well – in 1896 he composed a highly promising *Symphony in g* – he dedicated himself to opera in the first decades of the previous century. It was only in 1923 that he returned to orchestra, composing this orchestral fantasy. With this work, he continued a rich tradition of orchestral variations on Flemish folk songs, going from the orchestra fantasies on Flemish folk songs by Charles-Louis Hanssens (1802-1871) to the *Vlaamse dansen* (Flemish dances) by Jan Blockx (1851-1912).

In this compact and colourfully orchestrated score, De Boeck arranges and alternates the once popular folk song *Den uyl die op den pereboom zat* (*The owl that sat on the pear tree*), introduced by the bassoon in the second bar, and a naughty street song (according to the composer), which he presumably heard in his hometown of Merchtem (starting at bar 86). It looks like De Boeck wrote this *Fantaisie* together with his *Nocturne* because he was encouraged to do so by the Maatschappij der Nieuwe Concerten (Royal Society of New Concerts in Antwerp), the prestigious concert association operating in Antwerp since 1903. On 21 March 1923, this concert association asked De Boeck for a new work that would be performed on 10 December 1923 during a concert that was completely dedicated to Belgian composers. But at the end of October 1923, De Boeck wrote: 'The two humble compositions 'Nocturne et Fantaisie', meant for the New Concerts, are still suffering.'

Despite the persistence of the association, De Boeck was only able to finish *Fantaisie*. In a letter to Lodewijk De Vocht (1887-1977), the conductor of New Concerts, he wrote that the piece was part of *Rural scenes*, a series of orchestra pieces inspired by 'simple memories to "illo tempore" (that are still in the mind).' As the other parts, he mentions *Rond de burcht* (*Nocturne*), *Herberg en Begraffenis*. It's not clear whether later works such as *Nocturne* (1931) en *In de schuur* (1937) belong to this unfinished cycle. In the same letter to De Vocht, he also writes the following about the *Fantaisie*: 'Girls and boys, they played in the square, they sang, fought and danced around. That is the Fantasy.'

Eventually, at the concert of 10 December 1923 at the Royal Theatre (the Bourla Theatre) in Antwerp, only two Belgian pieces were scheduled: the creation of De Boeck's *Fantaisie* and part of the orchestra suite *Melusina* by Emile Wambach (1854-1924). Both composers conducted their own scores; De Vocht conducted the remaining works.

The piece was recorded on CD by the BRT Fiharmonisch Orkest (Brussels Orchestra), conducted by Alexander Rahbari (Naxos 8.550584 and Marco Polo 8.223418; duration: 7'38")

Jan Dewilde
(translation: Jasmien Dewilde)

Sources

Frits Celis, *August De Boeck, een eeuwfeest*, Antwerp: VTB, 1965.

Jozef De Beenhouwer (ed.) and Frank Teirlinck (ed.), *August De Boeck (1865-1937): componist*, Merchtem: Municipality of Merchtem, 2011.

Archief van de Maatschappij der Nieuwe Concerten (Library Royal Conservatoire Antwerp)

Jan Dewilde
(translation: Jasmien Dewilde)

Emmanuel Geurickx (1925-2013) created this score, based on the autographic manuscript which is stored in the music library of the Flemish Radio Orchestra and Flemish Radio Choir in Brussels. Hannah Aelvoet took care of the finishing touch.

This score was published in collaboration with the research group Labo XIX&XX of the Royal Conservatoire Antwerp (AP University College) and the Centre for the Study of Flemish Music, where the orchestra scores can be ordered (www.svm.be)